

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Tomáše Herce a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **A. D. P.**, zastoupený Mgr. Štěpánem Svátkem, advokátem se sídlem Na Pankráci 1618/30, Praha 4, proti žalovanému: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 8. 2024, č. j. CPR-40795-3/ČJ-2024-930310-V236, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 10. 2024, č. j. 17 A 9/2024-15,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Ve věci jde o zamítnutí odvolání cizince proti rozhodnutí o správním vyhoštění z důvodu, že se ještě před jeho podáním vzdal práva podat odvolání podle § 81 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky. Na území České republiky pobýval od 28. 6. 2024 do 1. 7. 2024 bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu nebyl oprávněn. Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort (dále jen „krajské ředitelství policie“) rozhodnutím ze dne 2. 7. 2024, č. j. KRPK-55876-28/ČJ-2024-190022, podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uložilo stěžovateli správní vyhoštění. Doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, Islandské republiky, Lichtenštejnského knížetství, Norského království a Švýcarské konfederace, byla stanovena na 6 měsíců. Na originálu rozhodnutí je vyznačeno, že řízení bylo vedeno v jazyce českém za přítomnosti tlumočníka do jazyka vietnamského a že stěžovatel si písemnost převzal dne 2. 7. 2024. Téhož dne na něm rovněž za přítomnosti tlumočníka učinil prohlášení ve vietnamském jazyku, že se vzdává práva na odvolání proti tomuto rozhodnutí, a potvrdil je svým podpisem.

[3] Výjezdní příkaz vydaný stěžovateli za účelem vycestování, jehož platnost byla stanovena od 2. 7. 2024 do 31. 7. 2024, byl vytištěn dne 2. 7. 2024 ve 12:37 hodin. Téhož dne v 16:43 hodin podal stěžovatel prostřednictvím zmocněného zástupce odvolání proti rozhodnutí o uložení správního vyhoštění. Žalovaný o něm rozhodl v záhlaví uvedeným rozhodnutím tak, že je podle § 92 odst. 1 správního řádu jako nepřípustné zamítl. Podle § 81 odst. 2 správního řádu totiž právo podat odvolání nepřísluší účastníkovi, který se po oznámení rozhodnutí tohoto práva písemně nebo ústně do protokolu vzdal. Stěžovatel v odvolání nerozporoval, že tak učinil svobodným projevem vůle. Tímto okamžikem rozhodnutí o správním vyhoštění nabylo právní moci. Za této situace stěžovatel nemohl podat odvolání. Žalovaný současně neshledal ani podmínky pro přezkoumání rozhodnutí v přezkumném řízení, pro obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí.

[4] Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného. Shrnl v něm, že stěžovatel vzdání se práva podat odvolání učinil z vlastní vůle, za účasti ustanoveného tlumočníka a stvrdil je svým podpisem. Stěžovatel nijak nezpochybňoval, že projev vůle obsahující úkon vzdání se odvolání učinil sám, bez nátlaku, svobodným a určitým způsobem, po poučení, které mu bylo poskytnuto v souladu se zákonem, a v přítomnosti tlumočníka z vietnamského jazyka, u kterého nerozporoval, že by mu nerozuměl. Jelikož vzdání se odvolání učinil ve svém rodném jazyce a za přítomnosti tlumočníka, nebyl porušen ani § 4 odst. 2 správního řádu, tedy nenastala situace, kdy by bylo možné považovat poučení stěžovatele za nedostačující z důvodu, že je cizinec.

[5] Zpochybňuje-li stěžovatel platnost vzdání se odvolání možnou souvislostí s věkem, absencí právního vzdělání a stresovou situací týkající se zadržení, tyto okolnosti zpravidla nejsou omluvitelnými důvody pro neplatnost závazného projevu vůle. Jde o běžně se vyskytující situace mnoha účastníků správních řízení. Stěžovatel je osobou svéprávnou a jeho zdravotní stav mu neznemožňuje činit svobodný, vážný a závazný projev vůle. Z protokolu ve správním spise, potvrzujícího doručení napadeného rozhodnutí a obsahujícího stěžovatelovo písemné prohlášení o vzdání se práva na odvolání, jednoznačně vyplynulo, že stěžovateli bylo před tímto úkonem poskytnuto dostatečné a přiměřené poučení, které pochopil. Ze žádných okolností ani tvrzení stěžovatele nelze dovodit, že by na něj byl činěn jakýkoli nátlak.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), navrhl jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Napadený rozsudek považuje za nepřezkoumatelný, neboť krajský soud se s jeho námitkami nevypořádal dostatečně jasným a srozumitelným způsobem.

[7] Ke vzdání se odvolání učiněnému ve vietnamském jazyce nemělo být vůbec přihlédnuto, a to s ohledem na to, že ve správním řízení byl jednacím jazykem jazyk český. Krajský soud se s touto námitkou nijak nevypořádal. Vzdání se práva podat odvolání nemohlo být svobodným, určitým, jasným a srozumitelným projevem vůle. Vzhledem k věku, absenci právního vzdělání a sekundárním skutečnostem spojeným se stresovou

pokračování

situací týkající se zadržení musel být stěžovateli text diktován přítomným tlumočnickem a správním orgánem. Vzdání se odvolání postrádá logiku a motivaci. Kdyby tomu tak nebylo, stěžovatel by neudělil plnou moc právnímu zástupci k podání odvolání. To vyplývá i z jeho čestného prohlášení, které bylo připojeno k žalobě a krajský soud je opominul provést jako důkaz. Stěžovateli nehrozilo ani zajištění. Vzdání se odvolání je výjimečný institut, jehož využívání v řízení o správním vyhoštění již prakticky vymizelo. Podle stěžovatele bylo postupováno v rozporu s poučovací povinností podle § 4 odst. 2 správního řádu a principy obsaženými v § 4 odst. 3 a 4 správního řádu. Podané odvolání mělo být posouzeno jako včasné a meritorně projednáno.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti neshledal ve svém postupu žádné pochybení a navrhl kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“ nebo „kasační soud“) shledal, že kasační stížnost je přípustná, byla podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem.

[10] Pro posouzení procesních předpokladů, za nichž lze kasační stížnost věcně projednat, má význam, že stěžovatel podal žalobu proti rozhodnutí o správním vyhoštění. O takovéto žalobě je podle § 31 odst. 2 s. ř. s. oprávněn rozhodovat specializovaný samosoudce. Kasační stížnost ve věci, ve které v řízení před městským soudem rozhodoval samosoudce a která „svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele“, je podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[11] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu se podává, že podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost vyžaduje učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákonné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy kasační soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 11).

[12] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[13] Nejvyšší správní soud připomíná své závěry, že „rozhodnutí odvolacího orgánu o zamítnutí odvolání pro opožděnost nebo nepřípustnost podle § 92 odst. 1 správního řádu není rozhodnutím, v němž by se správní orgán věcně zabýval odvoláním účastníka řízení“. Tímto rozhodnutím „odvolací správní orgán zamítá odvolání z důvodu jeho opožděnosti či nepřípustnosti, tj. z důvodu nenaplnění jedné ze základních procesních podmínek, bez níž nelze podané odvolání meritorně posoudit, proto také není odvoláním napadené rozhodnutí na základě opožděného či nepřípustného odvolání současně potvrzováno.“ Soud je tedy v případě žaloby

proti takovémuto rozhodnutí „oprávněně zkoumat v mezích žalobních bodů pouze to, zda se skutečně jednalo o opožděné nebo nepřipustné odvolání a zda byl žalobce zkrácen na svých právech neprovedením odvolacího přezkumu“ (rozsudek NSS ze dne 27. 5. 2010, č. j. 5 As 41/2009-91, č. 2127/2010 Sb. NSS).

[14] Dále je třeba uvést, že „[v]zdání se práva podat odvolání je projevem dispoziční zásady, kterou je ovládáno zahájení odvolacího řízení. Účastník řízení může svého dispozičního práva využít a výslovným projevem vůle se možnosti napadnout rozhodnutí správního orgánu prvního stupně odvoláním vzdát. Pokud o těchto skutečnostech nepanuje žádná pochybnost, pak nastává právem předpokládaná situace, kdy je třeba na jeho posléze podané odvolání nahlížet jako na nepřipustné, neboť je podáno subjektem, jemuž právo podat odvolání již nepřísluší (§ 81 odst. 2 správního řádu). Vzdání se práva na odvolání je totiž nevratným procesním úkonem účastníka řízení, jehož právní následky, včetně nabytí právní moci rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, je třeba respektovat. To ovšem neplatí za situace, kdy by se prokázalo, že vzdání se práva na odvolání není právně účinné, např. z důvodu chybějících náležitostí vůle či nedostatečné procesní způsobilosti k tomuto úkonu. V rámci posouzení přípustnosti odvolání je proto nutné zkoumat též podmínky, za kterých bylo vzdání se práva na odvolání učiněno a mezi které patří především naplnění zákonem stanovené formy. Nelze však pominout též materiální stránku věci, a proto je nutné zvážit i případné důvody zpochybňující zdánlivě jasnou skutečnost, že se účastník řízení svého práva na odvolání opravdu vzdal“ (rozsudky NSS ze dne 7. 9. 2017, č. j. 4 Azs 174/2017-51, body 27 a 28, nebo ze dne 8. 11. 2017, č. j. 5 Azs 272/2017-17, body 16 a 17).

[15] Jak již bylo uvedeno, krajské ředitelství policie uložilo stěžovateli správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel následně učinil úkon, kterým vyjádřil vůli vzdát se práva podat odvolání ve smyslu § 81 odst. 2 správního řádu, v žalobě i kasační stížnosti nicméně namítal, že k tomuto úkonu nemělo být přihlédnuto. Poukazoval především na nelogičnost takového postupu za situace, kdy ještě ve stejný den odvolání podal. Podle Nejvyššího správního soudu však tato okolnost sama o sobě neznamená, že stěžovatel uvedený úkon neučinil svobodně a vážně.

[16] Krajský soud se řádně vypořádal s námitkami stěžovatele a napadený rozsudek není nepřezkoumatelným. Z ničeho nevyplývá, že by měl stěžovatel problém porozumět předmětu řízení nebo jednotlivým úkonům v něm učiněným. V tomto ohledu lze odkázat již na protokol o jeho výslechu, v němž je zaznamenáno, že v průběhu tohoto výslechu za přítomnosti tlumočníka z vietnamského jazyka odpovídal na otázky položené správním orgánem. V odvolání ani žalobě stěžovatel nezpochybňoval provedené tlumočení, ani netvrdil žádné konkrétní okolnosti naznačující nátlak správního orgánu. Vzdání se práva podat odvolání učinil tak, že za přítomnosti tlumočníka na poslední straně rozhodnutí krajského ředitelství policie vlastnoručně sepsal a podepsal prohlášení ve vietnamském jazyce. Hned pod tím je tento úkon učiněn také v českém jazyce. Lze také souhlasit s krajským soudem, že věk stěžovatele (kolem 20 let), absence právního vzdělání nebo stresová situace související se zadržením bez dalšího nevylučují jeho svobodnou vůli. Tvrdí-li stěžovatel, že nebylo přihlédnuto k čestnému prohlášení připojenému k žalobě, žádné takovéto prohlášení v soudním spisu obsaženo není.

pokračování

[17] V této souvislosti Nejvyšší správní soud dodává, že „*povinnost prokázat určité tvrzení spočívá na bedrech toho účastníka, který je uplatnil. Pokud by skutečně byl na stěžovatelku vyvíjen v průběhu řízení před správním orgánem prvního stupně nátlak, jednalo by se o excesivní postup správního orgánu, který nelze v běžných případech presumovat, protože je třeba jej náležitě prokázat*“ (rozsudek NSS ze dne 22. 8. 2017, č. j. 2 Azs 225/2017-22, bod 23). V posuzované věci stěžovatel takovéto okolnosti nejenže neprokázal, ale dostatečně konkrétně ani netvrdil.

[18] Tím je opodstatněn závěr, že ve věci nevystala žádná právní otázka, kterou by krajský soud posoudil v rozporu s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu, nebo kterou by Nejvyšší správní soud doposud neřešil, případně u které by se chtěl od dosavadní judikatury odchýlit. Nebylo zjištěno ani žádné pochybení, natožpak pochybení zásadní, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Žádný z předpokladů přijatelnosti kasační stížnosti tudíž není dán.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Jelikož kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., který stanoví, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta. Při odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost jde totiž o zjednodušený meritorní přezkum napadeného rozhodnutí krajského soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), v důsledku čehož je třeba o náhradě nákladů řízení rozhodnout podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. V posuzované věci měl úspěch sice žalovaný, ten však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevynaložil. Kasační soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. prosince 2024

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu